

Szerkesztőségi iroda:

Nagybecskerek,

Zapolya-utca, 1-ső szám.

hová a lap szellemi részét illető minden közlemény intézendő.

Kiadóhivatal:

Pleitz Fer. Pál könyvnyomdája
Nagybecskerek, Zapolya-utca 1.
hová a hirdetések, az előfizetések és a lap szétküldésére vonatkozó felszólalások intézendők.

Telefon 21. szám.

TORONTÁL

POLITIKAI NAPILAP.

Felelős szerkesztő: Dr. Brájjer Lajos.

Nagybecskerek, 1903.

XXXII. évfolyam. 17. szám.

Előfizetési árak:

Egész évre ——— 24 kor.
Félévre ——— 12 .
Negyedévre ——— 6 .
Egy hóra ——— 2 .
— Egyes szám ára 8 fill. —

Hirdetések

a kiadóhivatalban fogadtatnak el.
Azonkívül az összes hirdetési irodákban.

Megjelenik

vasár- és ünnepnapok kivételével
mindennap délután 5 órakor.

Csütörtök, január 22.

Érdekek összhangja.

Nagybecskerek, január 22.

A kiegyezés bizonyosan hosszú ideig fog még foglalkoztatni bennünket, de Széll Kálmán eddigi fejtegetései után is teljesen elfogulatlanul állást lehet már foglalni a megállapodások tartalmához. Erre nézve két pont jellemző: először azon iparkodott Széll Kálmán, hogy minden vitás kérdést, mely az utolsó években a két állam viszonyában felmerült, hogy minden ellentétet, mely előretolakodott, tisztázzon és kiegyenlítsen. A jövő évtized tehát, mint amelyre a kiegyezés érvénye szól, a két állam egyetértő együttműködésének lehetőségét kell hogy nyújtsa, és ezt már azért is, mert Európa kereskedelem-politikai alakulásai jelenlegi bizonytalanságukban mintegy az okosság parancsát diktálják, hogy a két állam kifelé a lehető legerősebben tartson össze.

A második jellemző pontja a megállapodások tartalmának az a szinte bámulatot keltő érdekösszhang, mely a két állam követelményei közt helyreállított; érdekösszhang, mely sem itt, sem amott, bár mindegyik fél dicsekedhetik bizonyos előnyök kivívásával, nem engedti azt a benyomást lábra kapni, hogy a küzdelemben legyőzött lenne, és ennek folytán megakadályozza azt, hogy az ekéseredés legcsekélyebb érzelme keljen életre Magyarország és Ausztria közt.

Az érdekeknek ez az összhangja, amely szellemdusan megtalálták, csak azért volt lehetséges, mert természetes kifejezése a két állam egymáshoz való gazdasági vonatkozásainak és így az új kiegyezés gloriálós igazolása annak az alap gondolatnak, melyet Deák Ferenc fényes államférfiúi tettében lefektetett, amelyből aztán az 1867. XII. törvénycikk lett.

Deák Ferenc szellemében, kinek nagytehetségű tanítványa, vitte s vezette Széll Kálmán Ausztriával a tárgyalásokat és e mellett elérte, hogy jövő gazdasági és politikai fejlődésünknek egyellen egy fontos követelménye sincs, mely figyelmen kívül hagyatott, vagy kitünő módon ki nem elégtetett volna.

Ez a nagy eredménye az oly hosszán és makacsul folytatott akciónak, mely Magyar ország erősítéséhez, Ausztria megnyugtató-sához, mindenekelőtt azonban a monarchia tekintélyének emeléséhez és erősítéséhez hozzájárult.

Reméljük, hogy Széll Kálmán, kinek Magyarország ezért a rendkívüli, nagy intelligenciát, jellemet és hazaszeretetet követeltette legnagyobb elismerését és köszönetét kell hogy lerója, — a parlamentben működése és odaadásteljes munkatársai számára a helyes megértéssel fog találkozni.

A jegyzők magánmunkájának díja. Sopron vármegye jegyzői terjedelmes memorandumban fordultak a törvényhatóságokhoz, kérve, hogy magánmunkájuk díját szabályozza. Kérésük az, hogy a jegyzők által írt kérvények díját tarifaszámításhoz ne kösse a vármegye. — A kérvény díja függ annak fontosságától, terjedelmétől és minőségétől, nemkülönben a fél anyagi viszonyaitól is. — Az egyéb magánmunkálatok díjait a községi szabályrendeletek közepes számítása szerint kéri megállapítani. A terjedelmes memorandum helyesen indokolja meg a kérelmet. Ha alacsony díjakat állapít meg a vármegye, akkor a jegyző, — tekintve óriási elfoglaltságát — nem fog magánmunkát végezni, a nép pedig kénytelen lesz a községtől távol eső közjegyzői székhelyre menni ügyeivel, vagy ügyvédre bízni, már pedig ez az ut aligha olcsóbb. Tekintve pedig, hogy a jegyzői jövedelem tekintélyesebb részét nem a fizetés, hanem éppen a magánmunkák díja teszi, az ezzel nem foglalkozó jegyző fizetését emelni kell, ez pedig a község megterhelhetőségét vonja maga után. — Sopron vármegye legközelebbi közgyűlésén tárgyalja a jegyzők kérvényét.

A régi Ház. Steiner Ferenc országgyűlési képviselő tegnap terjesztette a képviselőház elé a Ház gazdasági bizottságának a Sándor-utcai képviselőházi épületre vonatkozó javaslatát. Pest város közönsége a 728/1. négyzetméteres telket az azon volt 11617 ft 50 krajcárra fölbecsült katonai szekerészeti pótiaktanyául szolgáló épülettel együtt az ideiglenes országház építésére kinevezett bizottságnak egyelőre tíz évre a város tulajdonjogának elismerése és fentartása, s e címen évenként egy darab cs. és kir. arany fizetésenként kötelezettsége mellett átengedte. Az állandó országház az első tíz év alatt nem épült fel s a szerződés a fővárossal három ízben meghosszabbított. Most, hogy a képviselőháznak többé az épületre szükségé nincs, visszaadja azt a fővárosnak. Tekintve, hogy Budapest közönsége harminchétt éven át u.yszólván ingyen adta a Sándor utcai teket, amelynek értéke, a kamatokkal együtt, most már oly tetemes összeget képvisel, hogy az a régi képviselőházi épületnek legmagasabb számítás szerint vett becsértékét is többszörösen felülmúlja; tekintve, hogy az épület csak ideiglenesen — tulajdonképpen tízévre — készült s mostani állapotában sok kívánni valót hagy hátra s értékéből a 11617 forint 50 krajcárra becsült katonai épület ára is levonandó, a Ház gazdasági bizottsága azt javasolja a Háznak, hogy az épületet teljesen díjmentesen engedje át a főváros tulajdonába.

HIREK.

Tájékoztató.

A gőzfürdő (telefon 118. szám) mindennap reggeli 6 óráig kezdve délig az urak részére nyitva van; hölgyek részére minden kedden és pénteken déli 6 óráig délután; ugyanazon napokon este 1/2-től 1 óráig urak részére is. Vidéki hölgyek részére minden nap délből gőzfürdő. A kádfürdő egész nap nyitva marad.

— Városi közgyűlés. Nagybecskerek város képviselőtestülete ma délután 3 órakor tartotta a városházban dr. Perisics Zoltán polgármester elnöklésével rendes havi közgyűlést, melyről holnap számolunk be részletesen.

— Magyar név. Deisinger Kálmán nagybecskereki illetőségű fiúmei lakos családi nevének „Deák“-ra kért átváltoztatását a belügyminiszter megengedte.

A „TORONTÁL“ tarcája.

Az életmentő.

Arra a meggyőződésre jutottam, hogy imádoztam, a szöke Eszti ke megcsal. Valóban Eszti kinek hívták a csapodárt? Ha elgondolom, hogy ez a leány akkor kezében tartotta az életemet és most még emlékszem határozottan a nevére: Fialatok, ezen ti csodálkozotok? Az idő majd megtanít benneteket különbözőlogra is.

Akkor még fiatal, nagyon fiatal voltam. A lány csapodársága végtelenül elkésérített, feltettem tehát magamban, hogy szakítok az élettel minden zaj, minden feltűnés nélkül. A megsérült madár elrejtí haláltusáját a bozótban. Én is valamely félreeső, elfeledett zugban akarok meghalni.

Ez elégikus hangulatban a meluni vonatra ültem az esti félhatóráival s az „Arany orszá-lán“ fogadóba szálam.

— Vacsorát méltóztatik? kérdezte a kis szobaleány, kiről később megtudtam, hogy szép.

— Semmit.

Nem voltam éhes, lefeküdtem. Alvásom izgatott volt. Minden pillanatban Viktóriát — nem Viktóriának hívták? — láttam elmenni előttem a vetélytársam karján. Végre megvirradt s én felkelve, egy kötéldarabbal a zsebemben egy kis erdő felé tartottam, hol már többször megfordultam. Volt ott a sűrű csaliban egy kedves buvóhely, hol egy párszor el-elábrándoztam. Ennél alkalmasabb helyet nem is találhatnék termem végre-hajtására.

Utközben Bertára — határozottan azt hiszem, hogy Bertának hívták — gondoltam. Átkoztam őt teljes lelkemből. Majd elővettem a kötelelet, érez-

tem, hogy jó erős. De mégsem illet akartam: nagyon rövidnek és vékonynak találtam. Nem hinné az ember, hogy mennyire hatnak az ilyen hiábavalóságok az elménkre!

További bosszúság! Mikor arra a helyre értem, melyet magamnak kiválasztottam, az a rendkívül kellemetlen meglepetés ért, hogy egy fiatal embert találtam ottan, ki éppen azzal foglalkozott, hogy kötelelet erősített a faágra, épen arra az ágra, melyet bizonyosan én is magamnak választottam volna.

— Mit csinál itt? — kérdeztem tőle.

— Mi köze hozzá? — mondta felém fordulva.

— Azt hiszi, hogy nem találom ki a szándékát? kiáltottam.

— És ha mindjárt is el akarnám pusztítani magamat, azt hiszem az csak az én dolgom.

— Magát elpusztítani?

Mereven rá néztem. Kedves fiú volt, nyílt arccal, rokonszenves nézéssel, érdekes halvány-sággal.

— Meg akarja magát ölni! És sejtven benne a boldogtalan szerelem áldozatát, hozzá tettem: Egy csapodár teremtésért?

— Uram! — kiáltotta.

— Szegény törpe — gondoltam magamban — még védi őt. A szerelmesek mind egyformák.

Az ismeretlen hallgatótt.

— Megengedi, kérdeztem tőle, hogy egy tanácsot adjak önnek? Hagyja azt a kötelelet — észrevettem, hogy többet ér, mint az enyém — menjen haza. Meg fogja egykor nekem köszönni.

A fejét rázta.

— Meg akarok halni!

— Ne szerezzen magának holnapra maró megbánást — folytattam szelid rábeszéléssel; ragaszkodtam a helyemhez. — Ha eltemetik,

hasztalan bánkodik majd a szelességén — későn lesz.

— De hát ön nem tudja, mi történt velem!

— Sejttem.

— Nem, nem sejtheti. Egy nő, akit imádozok, uram, akiért...

És erre elbeszélte nekem a történetét. Különös! Szakasztott az enyém volt! Ez a körülmény gondolkodóba ejtett.

— Lássuk barátom — mondtam rövid hallgatás után — meg kell gondolni a dolgot. Miért akarja, hogy jobban bánjanak önnel, mint másokkal, kiket imádoztunk nap-nap után megcsal?

— Nem csalják őket oly szemérmetlenül, mint engemet csaltak!

— Dehogyan nem... teringgettél! Én is tudnék valamit mondani. Nos, más lányt keres magának, egy sokkal jobbat. Hisz van elég!

— Jobbat ő nála? ... Lehetetlen!

— Ugyan menjen! Az első pillanatban mindenki azt hiszi, de egy hónap múlva egészen mást beszél.

Beszédemet olyan mély hőlesességűnek tartottam, hogy lassankint egész kéjjel hallgattam magamat.

— És aztán — folytattam, mit nyer vele, ha meghal? Szeretném hallani, mit nyer? A lánynak, ki őt elhagyta, vagy van szíve, vagy nincs. Ha van neki...

— Oh, bizony nincs!

— Természetesen nincs neki! Az ön halála tehát csak hizeleg a hiuságának. Nos, büszkévé akarja ön azt a leányt tenni? És az ismerősei? Mit gondol, milyen halotti prédikációt mondanak ezek ön fölött? — „Milyen ostoba volt!“ fogják kiáltani. Igen és az a leány is hülyének fogja őnt tartani és igaza lesz.

Éresszólóvá lettem. Mert hát pár pillanat óta éreztem, hogy a saját ügyemet védem. Mind-

— Az állandó választmány ülése. A városi állandó választmány tegnap délután dr. Perisics Zoltán polgármester elnöklésével ülést tartott, melyen jelen voltak: Dr. Végh Lajos városi főügyész, Hausladen Mátyas főszámvevő, Jakoby Gábor városi mérnök, Mattanovics György és Rehák Béla jegyzők, továbbá Oldal Antal, Benkovic Miklós, Streitman Antal, Szalay József, Jeszenszky Nándor, Száviics Sándor, Napholtz Agoston, Risztics Pál, Bauer Henrik, Grünbaum Arnold, Schmidt Antal bizottsági tagok. A választmány a mai közgyűlés elé került tárgyakat készítette elő.

— A polgármester Budapesten. Dr. Perisics Zoltán polgármester a hét folyamán Budapestre utazik a vashidak és Muzslya elszakítása ügyében.

— Az aradi püspökválasztás. Az aradi román püspökválasztást február 12-ére tűzték ki s most, hogy küszöbön van a választás napja, mint Aradról jelentik, Hamsea Agoston pártja, mely tömören együtt van és Mangra Vazul pártja közelednek egymáshoz. A dolog ugyanis úgy áll, hogy valamelyes irányban megállapodások történnek a közel napokban a két párt között. Miután Hamsea Agostonnak kilátásai vannak arra, hogy a zsinat őt választja meg püspökké, barátságosan kiegyeznek Mangráékkal, akik ugyan nem fognak szavazni Hamsea mellett, de akadályokat sem fognak gördíteni megválasztása ellen. Ezért azt kívánják, hogy meghítt emberük, Mangra Vazul tovább is maradjon Nagyváradon püspöki helynöknek.

— A nagybecskereki főrabbi egy amerikai enciklopédiában. A new-yorki Wagnals Company világhírű könyvkiadó cég Amerika legnevesebb zsidó tudósainak szerkesztésében s a tudományosság és közélet legelőkelőbb zsidó képviselőinek közreműködésével „The Jewish Encyclopedia” címen 12 vastos kötetre tervezett munkát ad ki, mely a zsidóság egész történetén s irodalmán kívül magában fogja foglalni a jelenkor zsidóit is, kik a tudomány vagy közélet terén kiválóbb érdemeket szereztek. E célból a korszakot alkotó műszerkesztésére, melynek létesítésére egy amerikai milliárdos Maecenas egy millió dollárt hagyományozott, többek közt dr. Klein Mórhöz felszólítást intézett, hogy életrajzi adatait, kifejtett munkásságát kiemelésével, a szerkesztésnek bocsássa rendelkezésére.

— Halálhíradás. Mint részvétellel értesülünk, Eisenstädter Hugo, Eisenstädter Ignác polgártársunk öcsese, ki hosszabb ideig élt Nagybecskereken s előzékeny modorával sok jóbarátot szerzett magának, tegnap Temesvárott meghalt. Eisenstädter Hugo, ki az utóbbi években sokat betegeskedett, már néhány évvel ezelőtt teljesen visszavonult az üzlettől s mint magánzó élt

azt, amit magának kellett volna elmondanom, elmondtam most az ismeretlennek, kit már egész szívemből szerettem s ő viszonzni látszott érzelmemet. Annyi meggyőződéssel beszéltem, hogy a fiatal ember végre karjaimba vetette magát.

— Tegyen velem, ami önnek tetszik, — mondta.

— Nos, feleltem nagyot sóhajtván, mi elárulta a gyomrom nagy ürességét, — menjünk reggelizni!

Visszavittem őt a vendégfogadóba. A felindulás gödröt váj és nekünk utközben borzasztó étvágyunk támadt.

Az asztal, mely mellé telepedtünk, még inkább ingerelt bennünket csillogó tálcaival, hófehér abroszával, aranyhéjú kenyerével, tündöklő poharaival.

Mikor aztán a lázasan lenyelt első falatok után pár korty kitűnő bordeauxit töltöttünk magunknak, szólanul néztünk egymásra és szemünk kölcsönösen ezt látszott mondani:

— Ugy-e, milyen jó az élet?

— Mégis, ha nem is találkoztam volna önnel! sóhajtott az én új barátom, — hálátelt szívvel.

És én a magam részéről elgondoltam:

— Teringettél! ha nem találkoztam volna veled!

— Tudja-e, mondta a fiatal ember, egy új falat után, hogy hallatlan véletlenség volt, hogy ön az erdőnek ép abba a részébe jött, hol engemet talált.

— Én hallgattam.

— De hát, — kiáltott fel hirtelen, — mi az ördögöt is keresett ön ottan olyan korán? Önkéntlenül is elpirultam.

— Ön nem fog nekem hitelt adni — mondtam aztán. — Felkötni mentem oda magamat.

— Ah, ah! És társam hangos kacajban tört ki.

— Ez aztán nagyszerű!

És koccintottunk.

F.

Temesvárott, ahol sok rokona és ismerőse van. Elhunyt városszerte őszinte részvételt kelt.

— Védekezés az árvíz ellen. A földművelésügyi miniszter körrendeletet küldött az összes törvényhatóságokhoz, melyben felszólítja őket, hogy tegyék meg a szükséges árvédelmi intézkedéseket, mert az időjárásból arra lehet következtetni, hogy tavasszal nagyobb vízárak várhatók. A rendelet egyúttal a katonai segítség módját is ismerteti.

— Harmadosztályú kocsik a gyorsvonaton. A jövő február hónap első napjától kezdve a magyar államvasutak gyorsvonatain harmadosztályú kocsik is lesznek, ami nem nagypénzű utasoknak már régi óhajta. Ami a menetárakat illeti, az igazgatóság már meg is állapította s a január elsején érvénybe lépett zónatarifába be is foglalta. Arról, hogy egy-egy gyorsvonathoz hány harmadosztályú kocsit csatolnak és hogy a harmadik osztályú utazó közönség számát mennyiben korlátozzák, nem kaptunk értesítést. Idejegyezzük, hogy a míg az utolsó, a tizenhatodik zónában az első osztályon 30, a második osztályon 20 koronát kell fizetni, addig a harmadik osztály díja csak 12 korona lesz.

— Meghívó. A torontálmezei magyar közművelődési egyesület f. é. február hó 3-án délután 4 órakor tartja ez évi rendes közgyűlését a központi állami népiszkola könyvtári helyiségében, hova az egyesület tagjait tisztelettel meghívja az egyesület igazgatósága.

— A Maros-hajózás. A Maros hajózhatóvá tétele érdekében elkészített memorandumot, mint Makról írják, a marosmenti hatóságok tudvalevőleg küldöttség útján fogják átnyújtani a földművelésügyi miniszternek. Az átadás napja még nincs meghatározva. Návay Lajos dr. csanádmegyei alispán felhívására az érdekelt hatóságok még csak most jelentik be küldöttségeiket. Legutóbb Kis-zombor község jelentette, hogy a községet a küldöttségben Rónay Ernő és Rónay Jenő nagybirtokosok fogják képviselni.

— A nagybecskereki munkásképző és társas-egyesület. A tánciskola befejezése után január hó 24-én szombaton az Ellmer-féle vendéglő helyiségeiben táncpróbát rendez. Kezdeté este fél 9 órakor. Belépő díj: Személyjegy 1 kor., családjegy 2 kor. 40 fill., előre váltva személyjegy 80 fill., családjegy 2 kor. Jegyek előre válthatók Mercedes P. kereskedésében. A táncokat Gruduscheck L. József jóhírű táncanító vezeti.

— Poézis a börtönben. Weiszbürg Ábrahám ismert délvidéki tolvaj sok dolgot adott már a rendőrségnek s szép időt töltött már a különböző fogházakban. Legutóbb Temesvárott működött, a miért is megint a börtönbe került. Megmotozásakor egész csomó verset találtak nála s mikor a poémák iránt érdeklődött a rendőrség, szerényen megvallotta, hogy a börtönben számos üres óráiban verseket gyárt. Nem tartjuk érdektesnek a poéta-tolvajnak az „Örök, vigyázatok” című versét itt közölni. A vers a következő:

Ismét eltelt egy nap, elszállt nyugalomra,
Én is lepihenek kemény vaságyamra,
Sóhajtok, mert egyre sújtnak bánatok,
És im egy hang dörög: Örök, vigyázatok!

Szépén ragyog a hold ezer csillag között,
Börtönöm ablakán homályosan köszönt,
Oh, szép reményeim, de mind elhagyatottak,
Mert mindig csak azt hallom: Örök, vigyázatok!

— Lopás a pályaudvaron. A temesvári pályaudvaron nagyobb fajta lopásra jött rá az ottani rendőrség. A napokban ugyanis eltűnt a vasúti raktárból egyik temesvári cipőgyár által külföldre feladott nagyobb mennyiségű cipőküldemény. A rendőrség nyomozást indított s csakhamar kiderült, hogy a tolvaj Faludi János vasúti raktárnok, aki a cipőket potom áron Kraut Ignác zsidóbarának eladta. A tolvaj vasúti raktárnok bevallotta bűnét, a rendőrség azonban még több legutóbb a vasúti raktárban történt lopással is gyanúsítja, miért is a vizsgálatot más irányban is folytatják ellene. Faludi már 30 éve áll a vasut szolgálatában, családos ember s eddig tisztességes embernek ismerték.

— Beszüntetett vasúti forgalom. Mint a MÁV. igazgatósága közli, a ruma—klenáki helyi érdekű vasut Klenák és Klenákszavapart állomásai között az összes forgalmat, pályaatalakítás miatt, mintegy 14 napra megszüntették.

— Közkeverült szökevények. Lapunk tegnapi számában említettük, hogy egy Tanacskov Kószta nevű legény a napokban elrabolta Erdeljan Tódor nagybecskereki lakos 17 éves leányát, Drágát. A rendőrség a szülő feljelentésére üzöbe vette a párt s ma sikerült is a szökevényeket elfogni, akiket most egyelőre a rendőrségen őriznek. A leányt ugyan vissza akarták adni szüleinek, de ez kerekén kijelentette, hogy nem enged magát elszakítani elrablójától s ha erőszakot alkalmaznak, úgy inkább megöli magát, mintsem hogy kedvesétől megváljon. A rendőrség értesítette a leány szüleit, hogy a szökevények már megkerültek, az ügynek további elintézését pedig a szülőkre bízta.

— Megbűntetett élelmiszerhamisító. Róth Józsefné katalinfalvai lakosnő már hosszabb idő óta üzi azt a mesterséget, hogy hamisított tejet, vajot, turót s más fajta élelmiszereket árulgatott a piacon, melyeket a vásárlók jóhiszeműleg meg is vettek. Azonban, mint minden rossznak, úgy ennek a hamisítgatásnak is ki kellett derülnie. A rendőrség a napokban meg is csipte az asszonyt. Hamarosan el is bánt Róthnéval s élelmiszerek hamisításáért 4 napi elzárással és 20 kor. pénzbüntetéssel sújtotta.

Irodalom és művészet.

* A Petőfi-társaság új alelnöke. A Petőfi-társaság tegnapelőtt töltötte be a Bartók Lajos elhunytával megüresedett alelnöki székét. A választást az Akadémia kistermében összeült rendkívüli közgyűlés ejtette meg, melyen Jókai Mór elnöklele alatt huszonhét tag vett részt. A közgyűlés Dóczi Lajos indítványára egyhangulag Herczeg Ferencet választotta alelnökké. Sebők Zsigmond és Prém József felkeresték erre a gyűléstől távol levő Herczeget s bevezették a gyűlésterembe, hol zajos ovációval fogadták. Jókai Mór üdvözlő beszédet intézett hozzá, örömeinek adva kifejezést megválasztásáért. Majd utalt azokra a feladatokra, melyek reá, mint alelnökre várnak. Megjegyezte, hogy öreg csontjával ő is ki akarja venni részét a munkából. Herczeg Ferenc válaszában kifejtette, hogy tudatában van a reá váró kötelezettségeknek, de azt hiszi, Jókai oldalán, a társaság tagjainak támogatásával eleget fog azoknak tehetni. Szent köteleességének tartja, hogy a nemzeti missziót teljesítő Petőfi-társaság munkájában megillető részt vegyen. Programot nem ad, annyit azonban megjegyez, hogy a társaság külső tekintélyének emelése mindig szeme előtt fog lebegni, valamint az ehhez szükséges anyagi gyarapodás is. A bizalmat megköszöni és támogatást kér a jövőre.

* Keresztény Evangelista. A Szalay József és Kecskeméti Ferenc szerkesztésében megjelenő „Keresztény Evangelista” című református heti lap legújabb száma ismét változatos tartalommal jelent meg. Cikkeket irtak bele Szalay József, Balogh Ferenc stb.

Közgazdaság.

Takarékpénztári közgyűlések.

- Január 22. A „Második német-elméri takaré- és előleg-szövetkezet” közgyűlése.
Január 22. A „Törökbecsei takarékpénztár” közgyűlése.
Január 26. A „Torontál-ozorai (uzdini) első takarékpénztár részvénytársaság” közgyűlése.
Január 26. A „Törökkanizsai központi takarékpénztár, mint részvénytársaság” közgyűlése.
Január 28. A „Nagybecskereki Kereskedelmi Csarnok” közgyűlése.
Január 31. A „Nagybecskereki takaré- és előleg-egyesület, mint részvénytársaság” közgyűlése.
Február 1. A „Nagybecskereki Népbank részvénytársulat” közgyűlése.
Február 1. A „Módosi takarékpénztár” közgyűlése.
Február 1. Az „Antalfalvai járási takarékpénztár részvénytársaság” közgyűlése.
Február 2. A „Melencei takarékpénztár részvénytársaság” közgyűlése.
Február 2. A „Zichfalvai takaré- és hitelegylet, mint részvénytársaság” közgyűlése.
Február 3. A „Torontálmezei takaré- és hitelbank” közgyűlése.
Február 3. A „Perlaszi új takarékszövetkezet” közgyűlése.
Február 7. Az „Iltelbei takarékpénztár részvénytársaság” közgyűlése.
Február 8. A „Párdányi takarékpénztár, mint részvénytársaság” közgyűlése.
Február 8. A „Nagykomlói népbank, mint részvénytársaság” közgyűlése.
Február 8. Az „Antalfalvai előlegezési és hitelegylet, mint szövetkezet” közgyűlése.
Február 8. A „B-Komlói takarékpénztár” közgyűlése.
Február 15. A „Torontáli hév. alkalmazottainak takaré- és előlegezési egylete, mint szövetkezet” közgyűlése.

□ A tavasz hírnökei. Noha még a tél uralg, de azért máris megjelennek a tavasz első hírnökei — műkertészeink, faiskola-tulajdonosaink és magkereskedőink ajánlatai és katalógusai, minden újat, szépet és hasznosat jelezve, melyekkel mi az 1903. évben kertjeinket díszíthetjük és szántóinkat elláthatjuk. Előttünk fekszik a már előnyösen ismert temesvári Mühle Vilmos es. és kir. udvari szállító, magkereskedő cég nagy és rajzokkal bőven ellátott főkatalógusa a lelegegansabb kivitelben, mely minden asztalnak díszére válik s egyszersmind annyi hasznos tudnivalót tartalmaz, hogy sokféle kertkönyvet pótol; mert a számos képletken és a cikkeknek objektív tárgylagos leírásán kívül, még az egyes növények tenyésztetésére nézve is hasznos utmutatásokat tartalmaz s kérésre a cég által ingyenesen megküldetik.

□ A gyümölcsfák ápolása télen. Most, midőn minden gazdálkodónak elég ideje van, érdemes a gyümölcsfák törzseinek tisztázására, a fák trágyázására és koronáinak kimetszésére is gondolni. Hogy szép, jó, egészséges és termékeny gyümölcsfákkal bírjunk, szükséges, hogy minden év őszén ezek körül nagyobb körben a talaj megásva legyen, hogy a gyökérzethez levegő, nedvesség és

tápanyag könnyebben hatolhasson. Így téli időben végzendő a fák koronáinak kimetszése, kitisztítása. A korona belsejéből minden, továbbá az egymást keresztező és az egymást dörzsölő ágak mind eltávolítandók ugyanarra, hogy a korona belsejébe világosság és levegő akadálytalanul behatolhasson; mert azon gyümölcsök, melyek a korona belsejében nőnek, sohasem lesznek ízletesek, nem fejlődnek szépen ki és a korona külsőbb részeiben levő gyümölcsöktől sok tápanyagot vonnak el. A koronának kimetszése (kitisztítása) fiatalabb fáknál minden második, idősebb fáknál azonban minden negyedik évben kellene történnie. A korona kimetszése után a törzs és vastagabb ágak mohától és a régi felpattogott holt héjtól, héjkaparó-vas és acélsodrony-kefével vagy más kemény ércmű eszközzel megtisztítandók. Hogyha a fák törzsei az ős folyamán nem lettek volna méztejtel be-mázolva, akkor ezen munka most is végezhető és pedig: frissen oltott méz és marhatrágya, trágyalével annyira higitandó fel, hogy ez egy nagyobb ecsettel mázolható legyen. Ezen bemázolás a fákra igen jó hatással van; a nyulakat a törzsek megrágásától távol tartja, a kártékony rovaroknak a törzsöni tartózkodását meggátolja, elpusztítja a kártékony rovarok álcáit, a fák sima héját kapnak ez által s a kora tavaszi kihajtást is visszatartja, mivel késői fagyoknál előnyösebb a későbbi kihajtás. Ezek megtörténte után a törzs körüli meglazított talajra terítsünk bármily trágyát, legjobb azonban a céla a régi érett trágya szarvasmarhától. Az így ápolat fák a tulajdonos örömeire mindig termékeny, egészséges és ellent-állók állapotban maradnak.

TÁVIRATOK.

Apponyi memoranduma.

Budapest, január 22. (A „Torontál“ ered. távirata.) Politikai körökben nagy meglepetést keltett, hogy a bécsi „Presse“ című újság tegnap szösz szerint leköszölte Apponyi Albert gróf memorandumát a katonai javaslatok dolgában. A szabadelvűpártban nagy megbotránkozást kelt a dolog s tegnap délután élénken tárgyalták, hogyan jutott a „Presse“ a memorandumhoz, a melynek tartalmáról Apponyin kívül csak Széll Kálmán, Fejérváry báró, Andrassy Gyula gróf, Szentiványi és Bolgár Ferenc tudtak. Apponyi kijelentette, hogy ő senkinek sem adta oda a memorandumot, hasonlóképen Széll Kálmán miniszterelnök is a leghatározottabban kinyilatkoztatta, hogy a memorandumot senkinek meg nem mutatta. Hasonlóképen kijelentették a többiek is, hogy a memorandumot senkivel sem ismertették. A „Presse“ azt írja, hogy a memorandumot ő egy volt nemzeti párti képviselőtől kapta, amit azonban a szabadelvűpártban való-lannak mondanak s azt hiszik, hogy a kéz-iratot valaki ellopta. Az ügy politikai kö-rökben nagy izgatottságot kelt.

A szabadelvűpárt értekezlete.

Budapest, január 22. (A „Torontál“ ered. távirata.) Az országgyűlési szabadelvűpárt holnap este értekezletet tart, amelyen a katonai javaslatokat fogják tárgyalni. A párt értekezlete iránt politikai körökben nagy az érdeklődés.

A függetlenségiek és a katonai javaslatok.

Budapest, január 22. (A „Torontál“ eredeti távirata.) Mind határozottabban beszélik, a katonai javaslatok ellen úgy a Kossuth-párt, mint az Ugron-párt a leg-erősebb akciót kezdi. Mind a két függetlenségi párt külön határozati javaslatot terjeszt be a képviselőházban, amely mellett mindkét párt összes tagjai sikra szállanak.

A veszprémi püspök betegsége.

Budapest, január 22. (A „Torontál“ eredeti távirata.) Mint Bécsből jelentik, az ottani Löw-féle szanatóriumban fekvő Hornig Károly br. veszprémi püspök állapota még mindig igen komoly. A püspök az operáció óta nagyon gyenge s ez súlyos-bitja állapotát.

Az osztrák Reichsrathból.

Budapest, január 22. (A „Torontál“ eredeti távirata.) Bécsből jelentik: Az osztrák Reichsrathban holnap kezdik meg a katonai

javaslatok tárgyalását. Újabb hírek szerint a parlament munkaképessége helyreállott s nem fenyegeti tovább az obstrukció.

A kemény tél.

Budapest, január 22. (A „Torontál“ eredeti távirata.) A meteorológiai intézethez érkezett jelentések szerint a tél Európaszerte igen kemény. Tegnap még Konstantinápolyban is — 11 fok hideg volt, amihez hasonlóra az emberek egy-általán nem emlékeznek. Legnagyobb azonban a hideg Magyarországon és Ausztriában. Mint például Salzburgból jelentik, ott tegnap — 32 fok Celsius volt s a roppant hidegben a Königsee és Wolfgang vastagon befagyott.

A soproni bankbukás.

Budapest, január 22. (A „Torontál“ eredeti távirata.) Mint Sopronból jelentik, a soproni bankbukás ügyében állandóan nagy érdeklődés mellett folyik a tárgyalás. A mai napon kihallgatott tanuk igen lesújtó vallomásokot tettek a bank volt vezetősége ellen. A tárgyalás még több napig eltart.

Megfagyott az országuton.

Budapest, január 22. (A „Torontál“ eredeti távirata.) Mint Kézdivásárhelyről táviratozzák, Martonfalvy Balogh Tamás székely csizmadia tegnap mikor haza akart menni, az országuton megfagyott. Az arra járók később holtan találták.

Pestis Délafrikában.

Budapest, január 22. (A „Torontál“ eredeti távirata.) Londonból jelentik: Fokvárosi értesítések szerint Délafrikában hivatalosan megállapították a pestis föllépését. A hatóságok a leg-szélesebb körű óvintézkedéseket tették meg a járvány elfojtására.

Budapesti gabonatözsde.

Budapest, 1903. január 22.

A készáruüzlet hivatalos árjegyzései:

Buza	kilo	50 kilogr. ára		50 kilogr. ára	
		kor-tól	kor-ig	kor-tól	kor-ig
Tiszavidéki új	76	0.—	0.—	80	830
Pestvidéki új	75	7.95	7.95	80	825
Bánsági új	75	7.95	8.—	80	0.—
Bácskai új	76	7.95	8.15	80	0.—

Rozs	új	elsőrendű	kilo	
			70—72	6.70
Árpa	új	másodrendű	—	6.50
		takarmány	69—67	5.85
Zab	új	égetni való	62—64	5.65
		sőrfőzésre való	64—66	0.—
Tengeri	új	bánsági	39—46	6.60
		másnemű	—	6.75

Határidő-üzlet.

Budapest, január 22. (A nagybecskereki Lloyd-társulat táv.) A mai tőzsdén az árak némileg emelkedtek. Déli zárlatkor a következő árakat jegyezték:

Buza áprilisra	7.73—7.74
Rozs áprilisra	6.69—6.70
Tengeri (májusra)	5.82—5.83
Tengeri (júliusra)	5.94—5.96
Zab (áprilisra)	6.14—6.15

TÖRVÉNYSZÉK.

§ A hamis kötelezvény. A nagybecskereki kir. törvényszék ma tárgyalta Tószity Pál beodrai tanító ügyét, kit az ügyészség magánokirat hamisítással vadol, mert állítólag kötelezvényt meghamisított. A mai tárgyaláson a bíróság a következőképpen alakult meg: Elnökök: dr. Polgár Sándor, szavazóbírák: dr. Duka László és Kövér Lajos, ügyész: dr. Wiedorn Adolf, védő: dr. Kardos Samu, jegyzők: Puskás Dezső és Becker Jakab, irátszakértők pedig: Gróf Vilmos és Streitman Antal tanárok. A hamis okiratnak a története a következő: Özv. Jovanovics Mária a beodrai községi bíróságnál Pavlity Obrad és Battanyancz Emil beodrai lakosok ellen 20 korona erejéig marasztaló ítéletet nyert. E követelés a bűnjelet képező Beodrán, 1901. évi január hó 31 én kiállított kötelezvényen alapult, amelyet Pavlity Obrad mint adós, Battanyancz Milán pedig mint kezes irtak alá. Battanyancz Milán ezért feljelentést tett özv. Jovanovics Mária és Pavlity Obrad ellen, mert állítása szerint ő a kötelezvényt nem mint „jemac“ (kezes), hanem mint „szvedok“ (tanu) írta alá és az ellenkező bizonyító kötelezvényt eszerint meghamisították. Pavlity Obrad azt állítja, hogy a kötelezvényt Tyószity Pál tanu állította ki s arra Battanyancz Milán mint tanu alá is írta magát. Özv. Jovanovics Mária eskü mellett bizonyítja, hogy ő a kötelezvényt úgy kapta, a mint ez jelenleg van s azon semmi változást nem eszközölt, sem pedig más személy azon nem javított. A tárgya-

lason megjelent irátszakértők kijelentették, hogy a hamisítottnak vélt „jemac“ szót a kötelezvény kiállítója írta. Pavlity Obrad előadása szerint Tószity Pál a hamisítást előtte beismerte, vallomása azonban nem bir valószínűséggel, mert Tószitynak semmi-féle haszna nem lehetett abból, hogy a kötelezvényt meghamisítsa. A tárgyalás folyamán az ügyész a bizonyítékok elégtelensége miatt a vádat el-ajjtette s a bíróság Tószity ellen az eljárást be-szűntette.

§ Az áruló óra. Ugyancsak ma tárgyalta a nagybecskereki kir. törvényszék Budai János muzslyai lakos ügyét is, kit az ügyészség azzal vadol, hogy mult évi október hó 21. és 22. kö-zötti éjjel erőszakosan behatolt Onozó Andrásné muzslyai lakosnő szobájába, a honnan 8 korona készpénzt, azonkívül egy zsebkézt ellopott. Az asztalon levő ébresztő órát szintén el akarta lopni, de ez volt a veszte. Az óra ugyanis véletlenül kiesett a kezéből, amire csilingelni kezdett. A csilingelésre a ház népe összefutott s a tolvajt elcsípték. A dr. Polgár Sándor enkölete alatt tartott mai tár-gyaláson azonban a vadlott azt a benyomást kel-tette, hogy nem épeszü, amiért is a bíróság nem hozott ellene ma ítéletet, hanem kimondta, hogy Budait megfigyelés alá helyeztetni s azután fog ügyében dönteni.

Vonatok érkezése és indulása

Nagybecskerekre, illetve Nagybecskerekéről.

Ervényes 1902. október hó 1-től.

Érkezik:

a) A nagybecskereki pályaudvarra:

Femesvár, Verseez, Zombolyáról: délelőtt 9 óra 34 p.
Panesováról: délután 5 óra 55 p.
Budapest—Szegedről: reggel 7 óra 22 p.; délután 4 óra 25 p.
Budapest—Nagykikindáról: este 9 óra 53 p.

b) A nagybecskerek-bégaparti pályaudvarra:

Zombolyáról, Verseezről, Alibánáról és Temesvárról: este 7 óra 15 p.
Módosról: minden kedden, pénteken és vasárnapon reggel 8 óra 23 p.
Panesováról: reggel 7 óra 23 p.
Zombolyáról: (keskenyvágányu vonal) reggel 8 óra 23 p.; este 6 óra 55 p.

Indul:

a) A nagybecskereki pályaudvarról:

Zombolya, Temesvár, Verseezre: délután 4 óra 50 p.
Panesovára: délelőtt 8 óra 23 p.; délután 6 óra 20 p.
Szeged—Budapestre: d. c. 11 óra 12 p.; este 6 óra 46 p.
Nagykikinda—Budapestre: reggel 8 óra 7 p.

b) A nagybecskerek-bégaparti pályaudvarról:

Temesvár, Verseez, Antalfalva—Panesova és Alibánra: reggel 3 óra 33 p.
Zombolyára: (keskenyvágányu vonal) reggel 3 óra 54 p.; délután 5 óra 10 p.
Módosra: minden kedden, pénteken és vasárnapon délelőtt 11 óra 34 p.

HIRDETÉSEK.

A földcán az I-ső emeleten egy elegáns, 3 szobából és mellék-helyiségből álló lakás, ugyanott egy = üzlethelyiség = olesó bérrel május 1-éig azonnal kiadó.

Bővebbet Stern H. és fiai cégnél.

83—21

4243/1903. sz. Magy. kir. államvasutak.

HIRDETMÉNY.

Magyar-olasz áruforgalom Fiume Anconán Velenecán át.

(A 2. sz. kivételes külön díjszabás érvényességének meghosszabbítása)

A fenti áruforgalomra nézve 1901. évi november hó 1-től érvényes közvetlen díjszabás 52—54. oldalain foglalt 2. sz. kivételes külön díjszabás (Közönséges bor, must és sajtolt szőlő) 1903. évi február hó 14-ével lejáró érvényessége 1904. évi február hó 14-éig meghosszabbították.

Budapest, 1903. január hó.

A magy. kir. államvasutak Igazgatósága a részes szállítási vállalatok nevében is (Utánnomás nem díjaztatik.)

A párdányi főszolgabírósgától.

10981. ki. szám 1902.

76-3.3

Pályázati hirdetmény.

Az újpécsi körállatorvosi állás, mely körlethez Újpécs, Csebza, Dinyás, Gyülvész, Ivánda és Szerbszentmárton községek tartoznak, elhalálozás folytán üresedésbe jöven, arra pályázatot hirdetek s felhívom az érdekelteket, akik ezen 800 korona évi fizetés és a szabályrendeletileg megállapított látogatási díjakkal egybekötött állást elnyerni óhajtják, hogy képesítésüket igazoló okmányokkal felszerelt pályázati kérvényüket 1903. évi január hó 31-éig hivatalomhoz annál inkább benyujtsák, mert a később érkezők figyelembe nem vétetnek.

A választás határnapja később fog általam kitűzteni.

Párdányban, 1902. évi december hó 29-dikén.

A párdányi járás főszolgabírája.

Nagybecskereki takaré- és előleg-egylet,
mint részvénytársaság.

Meghívó.

A t. részvényesek az 1903. évi január hó 31-én délután 3 órakor az intézet saját helyiségében megtartandó

XXVIII-ik évi rendes közgyűlésre
ezennel tisztelettel meghívotnak.

Tárgysorozat:

1. Közgyűlési elnök és két jegyző-könyvhitelítő választása.
2. Az igazgatóság és felügyelő-bizottság jelentése, az 1902. évi zármérleg előterjesztése és a felmentvény megadása.
3. A mérleg megállapítása és a tiszta nyeresemény feletti határozathozatal.
4. A választmány kiegészítő választása.
5. A felügyelő-bizottság kiegészítő választása.

58-3.2

Az igazgatóság.

A zármérleg a közgyűlés előtt 8 nappal a hivatalos órák alatt az intézetben megtekinthető.

Elsőrendű magyar
tenyésztő-bikák

2 és 3 évesek, áll. törzskönyvezett
gulyából, eladók.

Felállítás 40 darab.

Solymos Gusztáv

54-6.5

Törökbeesen.

Elsőrendű tűzifa.

Valódi porosz

SZALON KÖSZÉN

a Wildensteinsegen-Richterhof-féle bányákból.

Legjobb faszén.

Kaphatók:

KURLÄNDER IMRE

fakereskedőnél

a Kurländer-udvarban, Gizella-part 2766. sz. — Telefon 89. sz.
Továbbá a fatelepen, Korona-utca 585/II. — Telefon 35. sz.

7-139

Nyomatott Pleitz Fer. Pál kiadónál, Nagybecskereken.

Meghívó.

A „B.-Komlói takarékpénztár“ részvényeseinek 1903. évi február hó 8-án délután 10 órakor Nagykomlóson, az intézet helyiségében tartandó

XXIX. rendes közgyűlésére.

Napirend:

1. Az 1902. évi zárszámadás előterjesztése és az igazgatóság jelentése.
2. A felügyelő-bizottság jelentése.
3. Határozathozatal a nyereség felosztása iránt.
4. Az igazgatóság és felügyelő-bizottságnak a felmentvény megadása.
5. Az igazgatóság és felügyelő-bizottság szabályszerű kiegészítése, illetve megválasztása.
6. Két jegyzőkönyvhitelítő kijelölése.

Vagyon.

Mérleg-számla.

Teher.

Vagyon.		Mérleg-számla.		Teher.	
	korona	fill.		korona	fill.
Pénztár készlet	10098	48	Részvényalaptőke	100000	—
Váltó-tárca	211834	16	Tartaléktőke	49063	49
Kötvény kölcsönök	26537	—	Takarékbetétek	186749	18
Ingatlanok	13713	54	Fei nem vett osztalék	336	—
Értékpapírok	5275	73	Államkincstár	432	—
Intézetknél elhelyezett tőkek	78867	57	Átmeneti kamatok	2670	—
Felszerelés	490	—	Nyeremény	7565	81
	346816	48		346816	48

Veszteség.

Nyereség- és veszteség-számla.

Nyereség.

Veszteség.		Nyereség- és veszteség-számla.		Nyereség.	
	korona	fill.		korona	fill.
Tőkesített betéti kamatok	7760	32	Váltó kamatok	19565	91
Kifizetett betéti kamatok	373	74	Kötvény kamatok	2290	99
Költségek	2221	37	Betétek utáni kamat (70% adómentes)	1817	58
Állami és községi adó	2755	05	Haszonbérek (adómentes)	894	—
Kamatadó	827	44	Nyeremény-áthozat 1901.	2415	25
Tiszt- és szolgál-fizetések	5480	—			
Nyeremény	7565	81			
	26983	73		26983	73

A jelentés és a zárszámadás nyolcz napon át a közgyűlés előtt megtekinthető. Azon részvényesek, kik ezen közgyűlésen résztvenni óhajtának, felkéretnek részvényeiket legalább 3 nappal a közgyűlés előtt az alapszabályok 14. §-a értelmében az intézet pénztáránál letéteményezni.

(79-1.1)

Az igazgatóság.

2852/II. számhoz. 1903.

75-3.2

Hirdetmény.

Torontálvármegye közigazgatási bizottsága 1902 évi november hó 10-én kelt 1517. kbgy. 7143 1902. számú határozatával a csebzei Temes-híd helyreállítását 29.089 kor. 87 fillér összeg erejéig engedélyezte.

A fentemlített munkálat foganatosításának biztosítása céljából az 1903. évi február hó 16-ik napjának délelőtti 11 órájára a nagybecskereki m. kir. államépítészeti hivatal helyiségében tartandó zárt ajánlati versenytárgyalás hirdetik.

A versenyezni óhajtók felhívotnak, hogy a fentebbi munkálat végrehajtásának elvállalására vonatkozó, az engedélyezett költség után számítandó s a részletes feltételekben előirt 5 százaléknyi bánatpénzzel ellátott zárt ajánlataikat kitűzött nap délelőtti 11 órájáig a nevezett hivatalhoz annyival inkább igyekezzenek beadni, mivel a későbbben érkezettek figyelembe nem fognak vétetni.

A szóbanforgó munkálatra vonatkozó műszaki művelet és részletes feltételek a nevezett m. kir. államépítészeti hivatalnál a rendes hivatalos órákban naponkint megtekinthetők.

Kelt Nagybecskerek, 1903. évi január hó 11-én.

M. kir. Államépítészeti hivatal.

A hivatal főnöke:

Faur,
kir. főmérnök.

Nyomdásztanulónak
jó házból való fiu felvetetik.

Bővebbet e lap kiadóhivatalában. 27-x.3